

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 18.11.2008
KOM(2008) 758 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Nøglebudskaber i rapporten om beskæftigelsen i Europa 2008

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Nøglebudskaber i rapporten om beskæftigelsen i Europa 2008

1. INDLEDNING SAMT NØGLERESULTATER I RAPPORTEN

I denne meddelelse gøres der rede for de vigtigste resultater i rapporten om *beskæftigelsen i Europa 2008*. Det er den 20. udgave af rapporten, som er blevet et af Europa-Kommissionens vigtigste redskaber til at bistå medlemsstaterne med at analysere, udforme og gennemføre deres beskæftigelsespolitikker.

Rapporten om *beskæftigelsen i Europa* giver traditionelt et overblik over beskæftigelsessituationen i EU, og der fokuseres på et begrænset antal emner, som står højt på EU's beskæftigelsespolitiske dagsorden.

De vigtigste konklusioner i rapporten fra 2008 er:

- EU's beskæftigelsesresultater er generelt gode med en nettovækst i beskæftigelsen på 3,5 millioner mennesker i 2007 og fortsat jobskabelse, omend i et langsommere tempo, i første halvdel af 2008. Der er imidlertid en betydelig risiko for svækkelse af væksten på kort sigt på grund af turbulensen på de finansielle markeder, justeringerne på boligmarkedet og svagere vækst i den globale handel.
- På kort til mellemlangt sigt er det ganske vist muligt, at der vil finde en afvejning sted mellem beskæftigelse og vækst i produktiviteten, men gennemførelsen af et passende policy-mix kan have en afbødende effekt.
- Nyligt indvandrede¹ har bidraget betydeligt til den samlede økonomiske vækst og væksten i beskæftigelsen i EU siden 2000 ved at afhjælpe mangelen på arbejdskraft og kvalificerede arbejdstagere og ved at øge fleksibiliteten på arbejdsmarkedet. Situationen er forskellig i de sydlige medlemsstater og de nordlige medlemsstater, for så vidt angår indvandrernes integrering på arbejdsmarkedet, den måde, deres kvalifikationer anvendes på, og kvaliteten af deres job.
- De erfaringer, man har høstet siden udvidelsen i 2004, viser en generelt positiv økonomisk virkning af den nyligt opståede mobilitet i EU og ingen alvorlige forstyrrelser på arbejdsmarkedet.
- En gennemgang af tilgængelig dokumentation og forskning viser, at der er brug for en forbedring af EU-begrebet jobkvalitet, som bør udvides til også at omfatte lønninger og arbejdsintensitet. Der er tale om synergieffekter snarere end afvejninger mellem de samlede arbejdsmarkedsresultater, arbejdsproduktiviteten og jobkvaliteten. Medlemsstater med bedre resultater, for så vidt angår jobkvalitet, rangerer også højt, når det drejer sig om beskæftigelsesfrekvens og produktivitetsniveau.

¹ Analysen i rapporten fokuserer på nyligt indvandrede, dvs. indvandring efter 2000.

- Arbejdstageres forskellige måder at erhverve kvalifikationer på (f.eks. formel uddannelse, erhvervsuddannelse og arbejds erfaring) kombineres med forskellige måder at få adgang til beskæftigelse på. For at øge jobmatchingens kvalitet, lette overgange og tage højde for forandringsprocessen er det nødvendigt at forbedre både omfanget og nøjagtigheden af de tilgængelige oplysninger om den nuværende og kommende efterspørgsel efter arbejdskraft og fornødne kvalifikationer.

2. AFMATNING PÅ EU'S ARBEJDSMARKED EFTER GODE RESULTATER I 2007

Hen imod udgangen af 2007 begyndte den økonomiske vækst at dale som følge af den verdensomspændende turbulens på de finansielle markeder og de voldsomme prisstigninger på råmaterialer og energi. Skønt væksten i EU's BNP faldt gradvis fra et niveau på omkring 3 % i 2006 og 2007 til anslået 1,4 % i 2008, forekom **virksomheden af afmatningen på arbejdsmarkedet** beskednen indtil medio 2008 (ud fra de data, som var tilgængelige frem til det tidlige efterår 2008). Udviklingen i beskæftigelsen forventes imidlertid at blive mindre gunstig i de kommende måneder.

Væksten i **beskæftigelsen** i EU dalede fra et højt niveau på 1,6 % i 2006 og 2007 til et mere moderat niveau på 1,3 % år-til-år i andet kvartal af 2008. Alene det gode resultat i 2007 øgede beskæftigelsen med 3,5 millioner mennesker. Der begynder imidlertid at vise sig markante **forskelle medlemsstaterne imellem**. Mens væksten i beskæftigelsen i 2007 var positiv i alle EU-medlemsstater undtagen Ungarn, var år-til-år-væksten i beskæftigelsen dalet markant i en række lande medio 2008, bl.a. i Danmark, Frankrig, Tyskland, Italien, Litauen, Spanien, Sverige og Det Forenede Kongerige.

Indtil medio 2008 var **arbejdsløsheden** stabil og lå på det niveau, den havde nået i 2007, trods de første tegn på afmatning i EU's økonomi i anden halvdel af 2007, hvilket gav anledning til at formode, at arbejdsmarkedet var modstandsdygtigt over for pludselige økonomiske ændringer. I 2007 var arbejdsløsheden på encifrede niveauer i alle medlemsstater undtagen i Slovakiet. Den var lavest i Nederlandene, hvor den lå på 3,2 %, mens den nåede helt op på 11,1 % i Slovakiet. De positive arbejdsløshedstendenser vendte imidlertid i en række medlemsstater, bl.a. i Spanien, Italien, Irland og Det Forenede Kongerige.

Takket være gode vækstresultater i 2007 voksede den samlede **beskæftigelsesfrekvens** i EU med næsten 1 procentpoint til 65,4 % i 2007, hvilket dog stadig er 4,6 procentpoint under Lissabonmålet. Beskæftigelsesfrekvensen for kvindelige arbejdstagere var på 58,3 % og for ældre arbejdstagere på 44,7 % i forhold til målene for 2010 på henholdsvis 60 % og 50 %. I betragtning af den dalende vækst i beskæftigelsen er det derfor usandsynligt, at Lissabonmålene for beskæftigelsen vil blive nået i 2010, undtagen for kvindernes vedkommende.

Den **samlede beskæftigelsesfrekvens** lå på over 70 % i syv medlemsstater, mens den i seks andre lå mindre end tre procentpoint under målet. I Rumænien, Italien, Ungarn, Polen og Malta lå den imidlertid fortsat over 10 procentpoint under målet på 70 %. Målet på 60 % for **kvindelige arbejdstagere** var nået i 15 medlemsstater, mens to andre lå mindre end 3 procentpoint under målet. I Grækenland, Italien og Malta ligger frekvensen stadig over 10 procentpoint under målet. Målet på 50 % for **ældre arbejdstagere** blev nået i 12 medlemsstater, men 10 af de øvrige, heraf de store medlemsstater Frankrig, Italien og Polen, lå over 10 procentpoint fra målet.

Væksten i arbejdsproduktiviteten (BNP i faste priser pr. beskæftiget person) er fortsat en kilde til bekymring og kunne dale yderligere, hvis den afmatning, der er observeret i første halvdel af 2008, fortsætter eller øges.

I 2007 udgjorde væksten i arbejdsproduktiviteten ikke mere end 0,5 % i Danmark, Italien, Luxembourg og Sverige, mens der var stærk vækst i de fleste af de nye medlemsstater, hvor væksten nåede op på over 6,5 % i Estland, Letland, Litauen og navnlig Slovakiet. For så vidt angår de store gamle medlemsstater, var der et markant fald i væksten i arbejdsproduktiviteten i Tyskland og Frankrig, og et fortsat fald i Spanien og Italien.

EU bør fokusere på sideløbende at øge sin beskæftigelse og sin arbejdsproduktivitet, hvis det skal nå sine sociale og økonomiske mål.

Skønt der ikke forventes nogen invers relation mellem vækst i beskæftigelsen og i arbejdsproduktiviteten i det lange løb, kan en række faktorer (herunder ændringer i multifaktorproduktivitet, produktionens kapitalintensitet, omfanget af menneskelig kapital og den samlede efterspørgsel) bevirke, at der må foretages en afvejning mellem vækst i beskæftigelsen og vækst i produktiviteten på kort til mellemlangt sigt, men velfungerende politikker kan have en afbødende effekt. Sådanne politikker kræver strukturreformer ikke blot på arbejdsmarkedet, men også på tjenesteydelses-, produkt- og finansmarkederne og et stabilt makroøkonomisk miljø.

3. INDVANDRING FRA TREDJELANDE OG MOBILITET INTERNT I EU

Indvandrere fra tredjelande på EU's arbejdsmarkeder: et betydeligt bidrag til vækst og en stor politisk udfordring

På grund af aldringen i de europæiske samfund og de voksende arbejdsmarkedsbehov vil indvandringen vokse i de kommende årtier. Indvandring skaber muligheder, navnlig for at afbøde virkningerne af befolkningens aldring, afhjælpe mangelen på arbejdskraft og kvalificerede arbejdstagere og mere generelt bidrage til økonomisk vækst, men udgør også en udfordring.

Det er kendetegnende for medlemsstaterne, at deres indvandring historisk set har været forskellige lige som de mere aktuelle indvandringmønstre med varierende sammensætninger af indvandrerbefolkningen, for så vidt angår oprindelsesregion, kulturel baggrund, kvalifikationsniveau, socioøkonomiske kendetegn og indvandringstrinene til EU. Alt dette sammenholdt med medlemsstaternes forskelligartethed, for så vidt angår institutionelle rammer og bestemmelser for indvandring, gør, at indvandrernes integrering på arbejdsmarkedet varierer fra land til land.

Indvandringen fra tredjelande er et langt mere omfattende fænomen end EU-borgernes mobilitet internt i EU. Den er blevet øget væsentligt i de seneste år og er tredoblet mellem midt i 1990'erne og begyndelsen af 2000'erne. Indvandrere fra tredjelande, der er kommet til EU inden for de sidste syv år, udgør faktisk næsten en tredjedel af alle indvandrere fra tredjelande i den erhvervsaktive alder. Samtidig er tilstrømningen blevet mere forskelligartet med en større tilstrømning af borgere fra Central- og Sydamerika og en meget større vandring mod lande i Sydeuropa end tidligere.

Nyligt ankomne indvandrere har bidraget væsentligt til den samlede økonomiske vækst og væksten i beskæftigelsen (med omkring en fjerdedel) i EU siden 2000 uden større indvirkninger

på det nationale løn- og beskæftigelsesniveau. De har klart medvirket til at afhjælpe mangelen på arbejdskraft og kvalificerede arbejdstagere ved hovedsageligt at søge beskæftigelse i de sektorer, hvor efterspørgslen har været størst, navnlig i den lavtkvalificerede ende af jobspektret. Det kan dokumenteres, at indvandrere generelt har suppleret EU-fødte arbejdstagere snarere end at erstatte dem, og at de har bidraget til større fleksibilitet på arbejdsmarkedet.

EU har imidlertid stadig en tendens til fortrinsvis at tiltrække lavtkvalificerede indvandrere: 48 % af de nyligt indvandrede i den erhvervsaktive alder er lavtkvalificerede, og kun hver femte er højt kvalificeret.

Adgang til beskæftigelse er et nøgleelement for en vellykket integration i værtssamfund. I mange medlemsstater er arbejdsmarkedssituationen for indvandrere dog væsentligt værre end for EU-fødte borgere – der er en tendens til, at deres beskæftigelsesfrekvens er lavere, og at de i højere grad er arbejdsløse eller har lavkvalitetsjob eller job, som de er overkvalificerede til.

I de nye indvandringslande i Sydeuropa, der har modtaget store indvandrerstrømme af arbejdstagere i de seneste år, klarer indvandrerne sig bedre end EU-fødte på arbejdsmarkedet. I de øvrige gamle medlemsstater, hvor andre indvandringsruter har været mere dominerende, er der en tendens til, at indvandrerne generelt har mindre succes på arbejdsmarkedet, for så vidt angår beskæftigelsesfrekvens, end EU-fødte.

I de fleste medlemsstater oplever nyligt indvandrede, navnlig kvinder og personer fra visse oprindelsesregioner, at det tager lang tid at få fodfæste på arbejdsmarkedet, hvilket kan få indvirkning på deres resultater på arbejdsmarkedet på lang sigt.

Landene i Sydeuropa synes generelt at have større held med at få indvandrere i beskæftigelse, men med større risiko for, at de er overkvalificerede og udsættes for lavkvalitetsjob og usikre ansættelsesforhold. I de nordlige medlemsstater er der derimod i mindre grad en tendens til, at indvandrere er overkvalificerede, men her er større forskelle med hensyn til arbejdsmarkedsdeltagelse og beskæftigelsesfrekvens og højere arbejdsløshedstal for indvandrere i forhold til EU-fødte.

De vigtigste faktorer, der ligger til grund for, at indvandreres integrering på arbejdsmarkedet er forskellig fra medlemsstat til medlemsstat, er indvandringsruten, oprindelseslandet, sprogfærdigheder, støtte- og integrationsforanstaltninger ved ankomsten, arbejdsmarkedet og adgangsbeholdninger i værtslandet, manglende anerkendelse af kvalifikationer erhvervet uden for EU, manglende oplysninger om arbejdsmarkedet og forskelsbehandling. Det fremgår heraf, hvor der skal sættes ind politisk for at øge indvandreres integrering på arbejdsmarkedet og forbedre resultaterne.

Arbejdskraftmobilitet siden de seneste udvidelser: i det store og hele en positiv erfaring²

Fire år efter EU's udvidelse i 2004 og mere end et år efter Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse viser stort set al tilgængelig dokumentation, at den økonomiske indvirkning af den nyligt opståede mobilitet i EU alt i alt har været positiv, og at det ikke har ført til alvorlige

² En mere detaljeret redegørelse for de vigtigste resultater på området findes i Kommissionens rapport "The impact of free movement of workers in the context of EU enlargement", vedtaget sammen med denne meddelelse (KOM(2008) 765 endelig).

forstyrrelser på arbejdsmarkedet, selv i medlemsstater, der har oplevet en forholdsvis stor tilstrømning af indvandrere fra nye medlemsstater.

De tilgængelige oplysninger viser, at antallet af EU-10-indbyggere i EU-15 kan være vokset med over en million og antallet af rumænere og bulgarere med over 850 000 siden 2003. Det er høje tal, især i betragtning af det forholdsvis korte tidsinterval.

For så vidt angår den nyligt opståede mobilitet fra EU-10, har Irland og Det Forenede Kongerige været de største "modtagerlande" og Østrig og Tyskland i et lidt mindre omfang.

Strømme fra Bulgarien og Rumænien er hovedsageligt blevet dirigeret til Spanien og Italien - det drejer sig især om rumænske statsborgere - en proces, der indledtes, længe inden Rumæniens og Bulgariens tiltrædelse i 2007.

I forhold til deres befolkningstal har Rumænien og Bulgarien også været de største "afsenderlande" sammen med Litauen, Cypern, Polen, Letland, Slovakiet, Estland og Portugal, hvorimod udvandringen fra de andre nye medlemsstater har været meget mindre.

Mobilitetsstrømmene internt i EU siden udvidelsen nåede - deres betydelige omfang til trods - aldrig op på den "flodbølge"-størrelse, som visse observatører oprindeligt frygtede. Mellem 2003 og 2007 voksede den gennemsnitlige befolkningsandel af EU-10-statsborgere i EU-15 fra omkring 0,2 % til 0,5 %.

I samme periode voksede befolkningsandelen af rumænske og bulgarske statsborgere i EU-15 fra 0,1 % til 0,4 % - en proces, der indledtes længe før 2007. Til sammenligning voksede befolkningsandelen af EU-15-statsborgere i et andet EU-15-land fra 1,5 % til omkring 1,7 % og andelen af ikke-EU-27-statsborgere fra 3,6 % til 4,3 %.

Endvidere er der intet, der tyder på, at omfanget af de for nyligt opståede mobilitetsstrømme internt i EU ligger ud over, hvad arbejdsmarkederne kan absorbere. I både de vigtigste modtager- og afsenderlande er de lokale arbejdstageres lønninger fortsat med at stige, og arbejdsløsheden er dalet siden udvidelsen.

Selv når man analyserer de isolerede virkninger af vandringsstrømme og mobilitet på lønninger og arbejdsløshed, har empiriske studier konsekvent påvist meget små virkninger heraf på lokale arbejdstageres lønninger og beskæftigelse.

En yderligere bølge af arbejdskraftmobilitet fra de nye medlemsstater forekommer usandsynlig. Noget tyder på, at voksende konvergens i indkomst og beskæftigelse mellem gamle og nye medlemsstater allerede mindsker det økonomiske incitament til at flytte, og formentlig bidrager dette til et yderligere fald i udbuddet af arbejdskraft fra de nye medlemsstater. Endvidere vil det stærkt faldende antal unge bevirke, at antallet af potentielle mobile arbejdstagere fra central- og østeuropæiske medlemsstater daler, hvilket sandsynligvis vil begrænse geografiske mobilitetsstrømme internt i EU fremover.

Mobilitetsstrømmene til Det Forenede Kongerige og Irland, som lader til at have toppet i 2006, dalede faktisk stærkt i 2007 og i første kvartal 2008. Der er faktisk noget, der tyder på voksende returstrømme, navnlig fra Det Forenede Kongerige. Endvidere kan åbningen af arbejdsmarkederne for EU-8-arbejdstagere i de fleste andre EU-15-lande siden 2006 have ført til en begrænset omdirigering af vandringsstrømme til andre medlemsstater. Mange arbejdstagere fra Bulgarien og Rumænien er allerede flyttet og har arbejdet andetsteds i EU de

seneste år. Det tyder på, at mange af dem, der ønskede at flytte, allerede har gjort det, og at potentialet for yderligere vandringsstrømme fra Bulgarien og Rumænien er begrænset.

Ud fra de nye medlemsstaters perspektiv, navnlig de "højmobiles", er der både fordele og ulemper ved en stærk udvandring af arbejdstagere. På den ene side har udvandringen medvirket til at nedbringe arbejdsløsheden. På den anden side har udvandring af fortrinsvist unge og højt kvalificerede medvirket til bekymring for "hjerneflugt" og arbejdskraftmangel i afsenderlandene. Men der er en række faktorer, som kan medvirke til at afhjælpe disse problemer som f.eks. de betydeligt voksende optagelsesprocenter på universitetsuddannelserne i de fleste nye medlemsstater, størsteparten af mobiliteten har en midlertidig karakter og mange af dem, der vender tilbage, har ofte erhvervet yderligere kvalifikationer og internationale kontakter, som kan være til gavn for hjemlandet.

4. MÅLING AF JOBKVALITET I EU

Jobkvalitet indgår i den europæiske beskæftigelsesstrategi og afspejler sig i kravet om flere og bedre job. En betydelig vækst i beskæftigelsen i EU de sidste ti år har imidlertid været sammenfaldende med omfattende bekymring for kvaliteten af mange job i Europa i forbindelse med en øget forekomst af vikararbejde, øget konkurrencepres og en fornemmelse af forringede arbejdsvilkår og højere arbejdsintensitet. Det er derfor nødvendigt, at resultater og tendenser med hensyn til jobkvalitet tages op til fornyet overvejelse i EU.

Jobkvalitet kan ikke fuldt ud aflæses i lønnen, hvilket skyldes markedssvigt såsom manglende oplysninger om f.eks. niveauet for menneskelig kapital. Endvidere lader jobtilfredsstillelse til ikke blot at bero på et jobs resultater f.eks. i form af løn, men også på de vilkår og processer, som fører frem hertil, herunder arbejdets tilrettelæggelse, selvstændighed, arbejdsintensitet og sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.

Hvis man ser på jobkvalitet i et livslangt perspektiv, indgår muligheden for at forene arbejdsliv med privat- og familieliv og sandsynligheden for positive arbejdsmarkedsovergange og karriereforløb også som vigtige dimensioner heri.

Nyere teoretiske udviklinger og det igangværende arbejde for fastlæggelse af rammer for jobkvalitet i en række internationale institutioner skaber mulighed for at gennemgå det nuværende EU-begreb for jobkvalitet. EU-begrebet anerkender ganske vist, at jobkvalitet er mangefacetteret, men hvis man inddrager både objektive og subjektive variabler (såsom jobtilfredsstillelse), er der plads til forbedringer. Det nuværende begreb omfatter ikke vigtige variabler såsom lønninger og arbejdsintensitet og dækker kun delvist dimensioner som almen uddannelse og erhvervsuddannelse. Det omfatter på den anden side overordnede økonomiske variabler, der ikke direkte hænger sammen med specifikke job- og arbejdstagerforhold.

På baggrund af disse betragtninger blev et datasæt for EU-27 i 2005-2006 analyseret for at fastlægge, hvilke dimensioner der bedst gengiver essensen af jobkvalitet i EU. Følgende fire vigtige dimensioner blev fastlagt:

- i) socioøkonomisk sikkerhed (herunder lønniveauer og -fordeling)
- ii) almen uddannelse og erhvervsuddannelse
- iii) arbejdsvilkår (herunder arbejdsintensitet)
- iv) forening af arbejdsliv og privatliv/balance mellem kønnene.

En analyse af medlemsstaternes resultater set i forhold til disse dimensioner viser, at der er forskellige slags store udfordringer for nordiske, kontinentale, sydlige og nye medlemsstater. Disse typiske situationer er stort set i overensstemmelse med de fire typer af landesituationer og udfordringer, der beskrives i forbindelse med flexicurity (jf. rapporten om beskæftigelsen i Europa 2006 og 2007).

At inddrage lønninger og arbejdsintensitet og at udelade indikatorer for makroøkonomiske resultater (som ikke direkte vedrører jobkvalitet) er afgørende for en bedre karakteristisk af resultaterne af national jobkvalitet sammenlignet med den oprindelige definition af jobkvalitet.

En dynamisk analyse af jobkvalitet på grundlag af et syntetisk indeks bestående af en begrænset række variabler viser, at landenes typologi ifølge deres jobkvalitetssituationer har en tendens til at være relativt stabile over tid.

Ved en karakterisering af jobkvalitet ud fra indikatorer for hele økonomien fremhæves synergieffekterne snarere end modsætningerne mellem de samlede arbejdsmarkedsresultater, arbejdsproduktivitet og jobkvalitet. Medlemsstater med bedre resultater, for så vidt angår jobkvalitet, rangerer faktisk også højt, når det drejer sig om beskæftigelsesfrekvens og produktivitetsniveau.

5. UDDANNELSE OG BESKÆFTIGELSE: FORSKELLIGE VEJE GENNEM ARBEJDSLIVET

Et tilbagevendende problem for politiske beslutningstagere inden for uddannelse og beskæftigelse er det åbenbare misforhold mellem arbejdstageres uddannelses- og kvalifikationsniveau og de faktiske jobkrav på arbejdsmarkedet. Globalisering, teknologiske ændringer, en aldrende befolkning og betydelige samfundsændringer har alle medvirket til at øge uvisheden om fremtiden og bidraget til en følelse af usikkerhed. Det er i stigende grad sandsynligt, at arbejdstagere foretager en række overgange og udfører forskellige opgaver i løbet af deres arbejdsliv. Derfor har de behov for støtte under sådanne hyppige overgange i form af en række foranstaltninger som f.eks. arbejdsløshedsunderstøttelse, uddannelsesstøtte, rådgivning og erhvervsvejledning.

Politiske beslutningstagere har reageret ved at iværksætte en række initiativer med det formål bedre at foregribe kommende arbejdsmarkedsbehov og bedre at forvalte ændringsprocessen. At løse disse problemer kræver en integreret politisk strategi, der hæver kvalifikationsniveauerne, også på tværs af sektorerne, letter overgange og moderniserer arbejdsmarkedsinstitutioner. En regelmæssig vurdering af kommende kvalifikationsbehov vil være afgørende for udarbejdelse af passende strategier for livslang læring og effektive arbejdsmarkedspolitikker og dermed medvirke til at føre flexicuritypolitikker ud i praksis

"Nye kvalifikationer til nye job"-initiativet har først og fremmest til hensigt at øge tilgængeligheden og kvaliteten af oplysninger om den nuværende og kommende efterspørgsel efter arbejdskraft og fornødne kvalifikationer for at øge jobmatchingens kvalitet. Trods de sædvanlige forbehold i forbindelse med arbejdskraftfremskrivninger udgør de et uomgængeligt redskab til bedre at orientere politiske beslutningstagere og opnå en bedre overensstemmelse mellem efterspørgsel efter og udbud af kvalifikationer.

Ud over fremskrivninger af efterspørgsel efter arbejdskraft og fornødne kvalifikationer burde der foretages flere kvalitative undersøgelser som f.eks. fremsynsanalyser, undersøgelser blandt arbejdsgivere, case studies og jobkompetencemodelberegning. Disse undersøgelser er

af afgørende betydning, hvis man skal udpege nye tendenser med hensyn til kvalifikationskrav og ændret jobindhold. En kombination af både kvantitative og kvalitative metoder, der dækker forskellige tidsintervaller, og som ajourføres regelmæssigt, ville holde politiske beslutningstagere orienteret og bistå dem med at forbedre jobmatchingen i EU og tilpasse uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemer til nye behov.

Jobmatching påvirkes i særlig grad af markedssvigt, der skyldes mangelfuld information eller forkerte forventninger. Arbejdstagere mangler faktisk ofte oplysninger om de bedst tilgængelige jobmuligheder. En mulig måde at samle og formidle sådanne oplysninger ville være at udvikle et harmoniseret EU-"erhvervsefterforskningsværktøj" med inspiration i bedste internationale praksis. Sådant et værktøj kunne anvendes af mange enkeltpersoner og organisationer til en række formål (f.eks. erhvervsvejledning og arbejdskraftfremskrivninger).

En empirisk analyse af forholdet mellem uddannelse og beskæftigelse på EU-plan i rapporten muliggør en mere nuanceret karakterisering, som delvist afhænger af virksomhedernes personalepolitik. For eksempel er arbejdsgivere forskellige, for så vidt angår den betydning, de tillægger uddannelsesområder over for arbejds erfaring; adgang til visse former for beskæftigelse er begrænset til bestemte uddannelsesniveauer og studieretninger; en række job er tilgængelige for arbejdstagere med bestemte profiler; og visse job giver bedre muligheder for erhvervsfaglig efteruddannelse som supplement til det oprindelige uddannelsesniveau. I undersøgelsen identificeres forsøgsvis otte forskellige måder for arbejdstagere at erhverve kvalifikationer på i løbet af livet (f.eks. formel uddannelse, erhvervsuddannelse og arbejds erfaring), som kombineres med forskellige måder at få adgang til beskæftigelse på. Disse resultater kunne sammen med oplysninger om institutioner og politikker bidrage til en bedre kortlægning af job- og uddannelsesmuligheder og i sidste ende til at fremme en bedre overensstemmelse mellem udbud af og efterspørgsel efter kvalifikationer.

6. KONKLUSIONER

Trods stadig flere tegn på dalende økonomisk vækst fortsatte EU's arbejdsmarkeder i 2007 med at udvise gode resultater, der førte til en nettovækst i den samlede beskæftigelse på 3,5 millioner.

Den forværrede økonomiske situation, navnlig turbulensen i de finansielle systemer, øger de risici, som truer beskæftigelsen i den nærmeste fremtid. I de seneste år har de fleste medlemsstater gennemført omfattende strukturreformer på beskæftigelsesområdet, og den nuværende konjunkturedgang vil sætte disse reformers bæredygtighed på en hård prøve.

Øget uvished og hurtigt skiftende betingelser er vilkårene for EU's arbejdsmarkeder og den dermed forbundne politiske proces. En tiltagende tilstrømning af vandrende arbejdstagere fra tredjelands sammenholdt med øgede mobilitetsstrømme internt i EU efter de to seneste udvidelser har udgjort de vigtigste faktorer bag den økonomiske vækst og bag beskæftigelsesresultaterne i de seneste år, men medvirker også til at forme de økonomiske og sociale vilkår i EU i bredere forstand. I forbindelse med dette års rapport har man iagttaget disse fænomener, og deres hovedsageligt positive bidrag fremhæves, samtidig med at en række betydelige politiske udfordringer som følge af denne nye situation påpeges.

Flexicurity er blevet EU's nye politiske svar på den vigende traditionelle sikkerhed på de europæiske arbejdsmarkeder. I tidligere rapporter om *beskæftigelsen i Europa* har der været et analytisk bidrag til vurderingen af fordelene ved flexicuritypolitikkerne. Ved at tage

spørgsmålet om jobkvalitet op igen sætter dette års rapport flexicurity ind i en bredere sammenhæng og finder, at disse to begreber ikke alene supplerer hinanden, men at der også opstår betydelige synergieffekter mellem jobkvalitet og overordnede økonomiske og beskæftigelsesmæssige resultater.

Endelig er øget matching og smidigere overgange på arbejdsmarkedet blandt de vigtigste mål i flexicuritytiltaget. I denne rapport understreges derfor betydningen af at udnytte forbindelserne mellem uddannelse og beskæftigelse i så henseende. Heri fremhæves offentlige organers rolle med henblik på at indkredse nuværende og kommende jobmuligheder og fornødne kvalifikationer, jf. "*Nye kvalifikationer til nye job*"-initiativet, og behovet for yderligere investering i udviklingen af både unges og voksnes kvalifikationer.

Rapporten om beskæftigelsen i Europa 2008 kan findes på følgende websted:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=119&langId=en>.